

MINDRE MEDDELELSER

**Svaleklire (*Tringa ochropus* (L.)) konstateret som
ynglende i Midtsjælland.**

Den 14. maj 1959 så jeg ved et vandhul i en skov på Midtsjælland et par Svaleklirer (*Tringa ochropus*) flyve ængsteligt skrigende omkring. Ved en nøje gennemgang af området fandt jeg en nyklækket unge. Lokaliteten er den samme som den, hvor læge O. SCHELDE i foråret 1958 iagttog en fugl (se D.O.F.T 53, 1959, p. 24).

B. HØJER JENSEN

Suler (*Morus bassanus* (L.)) ved Gilleje.

Under et 3-dages ophold i Gilleje iagttog undertegnede og JØRGEN ANDERSEN fra Gilbjerg Hoved en Sule (*Morus bassanus*) den 2. maj 1958, og den 3. maj så vi fire Suler; alle fuglene fløj mod vest. Årsagen til at sulerne kunne træffes så langt nede i Kattedgat har uden tvivl været de vestlige eller nordvestlige vinde (styrke 4–6), der herskede i dagene 1.–3. maj.

Forøvrigt sås den 4. maj ca. 30 trækkende Landsvaler (*Hirundo rustica*) og to Bysvaler (*Delichon urbica*). Den 3. maj sås seks Ringdrosler (*Turdus torquatus*), der forsøgte at trække ud.

CARSTEN MURMANN

Samler Spætmejsen (*Sitta europaea* L.) forråd?

Den 16. november 1958 iagttog jeg i Charlottenlund skov en Spætmejsen (*Sitta europaea*), som kom flyvende med en lille genstand i næbbet (puppe eller lign.). Den landede på et meget furet egetræ, hvor den stoppede »emnet« ind i en fure. Derefter afbrækkede den lidt løs bark, som den omhyggeligt stoppede oven på, som for at dække til. Ganske den samme handling, som krager og ravne foretager på jorden, foretog denne Spætmejsen i et vertikalt plan.

J. SWITZER

Iagttagelser af Falke på jagt.

Hermed to eksempler på, hvordan »Ædelfalke« kan fange deres bytte. Selv om man ofte ser jagende rovfugle i naturen, er det ret sjældent, man overværer selve pågribelsen af byttet. Særlig sjældent er det at se »Ædelfalke« tage deres bytte. To gange har jeg dog haft held til det. Det første tilfælde foregik på Fed ved Faxe. Her blev jeg opmærksom på to fugle, som tumlede på en mærkelig måde i luften. I kikkerten blev det klart, at det var en Vandrefalk (*Falco peregrinus*) der forfulgte en Vibe (*Vanellus vanellus*). Begge fugle steg samtidigt til ca. 75 m højde, kængrede i luften, og lod sig styrte mod jorden. Nær jorden rettede fuglene kursen i en bue opad, og steg igen til ca.

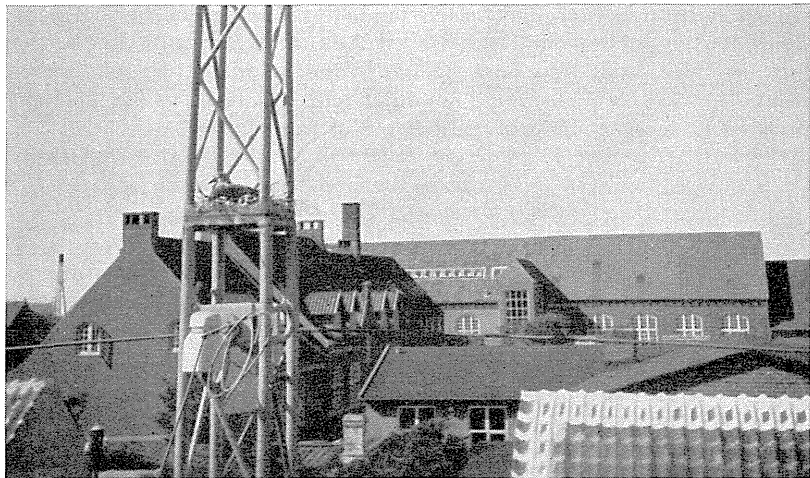
75 m. Falken forsøgte hver gang i den nedre bue at ramme Viben. Viben på sin side lavede en afværgemanøvre. Ca. 20 gange foregik denne rutchebaneflyvning, indtil et sammenstød skete nederst i buen. Efter dette kom kun falken op i højden igen, vendte i luften, styrtede ned og greb den sårede, vandret flaksende vibe, hvorefter falken fløj bort med sin urolige byrde.

På det inddæmmede område ved Kalveboderne blev jeg opmærksom på det samme skuespil, denne gang mellem en Dværgfalk (*Falco columbarius*) og en Engpiber (*Anthus pratensis*). Manøvrerne var nøjagtigt de samme, kun sluttede dramaet helt anderledes. Efter 15–20 stigninger og dyk, var Engpiberen åbenbart blevet udmattet. Den smuttede ind i en stor græstue. Falken steg igen, vendte i luften, og lod sig falde lodret som en Terne ned i græstuen. Et halvt minut efter kom den op med byttet i fangerne, og fløj bort til en sten for at fortære det.

J. SWITZER

Tyrkerduen (*Streptopelia decaocto* (Friv.)) beslaglægger Skagens nye elmaster.

Skagen har i sommeren 1958 fået en del nye elmaster rejst langs hovedgaden, og en del af disse master har Tyrkerduerne (*Streptopelia decaocto*) straks taget i besiddelse som redetræer. Reden anbringes på en lille platform lige over trådhøjde (ca. 8 m); masternes totalhøjde er ca. 10 m. Duerne ruger og mader deres unger uanfægtet af gadens larm, og rederne er anbragt på en så betryggende måde, at angreb nedefra er udelukket, både med hensyn til katte og tobenede væsener. Fotografiet nedenfor er taget 26. august 1958, da der befandt sig en

Rugende Tyrkerdue på elmast i Skagen.

næsten flyvefærdig unge i reden. Den 4. september havde duerne et nyt kuld æg.

Jeg har iøvrigt noteret følgende om Tyrkerduen i Skagen:

1954. Første redefund 22. marts.
 1955. » » 27. februar.
 1956. » » 28. marts.
 1957. » » 26. marts.
 1958. » » 27. marts.
 Rugetiden er 16 dage.

Det er vanskeligere at konstatere hvornår sidste kuld forlader reden, da træerne på denne årstid endnu ikke har mistet løvet, mens man om foråret uden større besvær kan følge duernes redebygning og rugning i de endnu nøgne træer. Sidst i september måned ses hvert år en del nylig udføjne unger, som stadig bliver madet af de gamle duer, og det drejer sig absolut ikke om et enkelt, isoleret tilfælde.

ORLA DANTOFT

Vagtel (*Coturnix coturnix* (L.)) i Skagen.

Den 27. maj 1958 blev en Vagtel (*Coturnix coturnix*) fundet på Skagens hovedgade. Fuglen var endnu varm, og det viste sig at den havde brækket halsen ved at flyve imod telefontrådene. Fuglen viste sig at være en gammel hun.

ORLA DANTOFT

Lunde (*Fratercula arctica* (L.)) ved Skagen.

Den 17. august 1958 blev en gammel fugl af Lunde (*Fratercula arctica*) fundet ved Skagen Sønderstrand. Fuglen var tilsølet af spildolie og meget forkommen, men blev efter en afvaskning af fjerdragten sat i en indhegning, hvor den tilsyneladende befandt sig godt. Den fodredes med småsild, men kunne efter ca. 3 ugers forløb ikke længere holde balancen, hvorfor den blev aflivet og sendt til udstopning.

ORLA DANTOFT

En iagttagelse af sneppeklire (*Limnodromus griseus* (Gmelin)).

Den 11. juli 1958 så jeg en gammel Snejpeklire (*Limnodromus griseus*) i sommerdragt ved Søndre Lem vig, en udmærket vade- og andefuglelokalitet, der ligger i det sydvestligste Salling ud til Limfjorden. Da det er første gang, fuglen er blevet bestemt i naturen her i landet, skal iagttagelsen gøres til genstand for en nøjere omtale.

Fuglen opholdt sig ved nogle lavvandede damme i kanten af rørskovene ved vigens sydvestlige side, hvor der også sås en hel del andre vadere, hovedsagelig Rødben, Tinksmøde, Bekkasiner og Brushøns. Den stående fugl syntes at være på størrelse med et Rødben,

men virkede mere plump og var mere korthalset og lavbenet. Næbbet var meget langt og lige, mørkt og næsten lige tykt over det hele som på Dobbeltbekkasinen, omend det var knapt så langt i forhold til fuglens størrelse. Issen var sortbrunlig og fra nærroden løb der en mørk stribe bagud gennem øjet. Disse to mørke områder indrammede og fremhævede en markant lys, næsten hvidlig øjenbrynsstribe. Hele undersiden var lyst kobberød eller laksefarvet, men virkede f. eks. lidt mere falmet end på den Lille Kobbersnepe, en fugl Snejpekliren ellers mindede en del om. Oversiden, som jeg kun så godt en enkelt gang, fordi fuglen oftest vendte front mod mig, syntes mørkebrun, men med smalle lysere fjerrande. Da fuglen en gang pudsede sig og sænkede vingen sås det, at bagryggen var hvid, og at det hvide strakte sig i en spids langt op ad ryggen. Halen var mørk og dannede en uskarp basis for den hvide trekant, men jeg kunne ikke se nogen tegning. Benene syntes mørke og var kortere end Rødbenets; på den anden side var den forholdsvis mere langbenet end en Bekkasin, i proportionerne som en Lille Kobbersnepe.

I flugten gav dens lange, lige næb og dens tætte bygning den en umiskendelig lighed med en Bekkasin, men dens flugt var roligere, med faste vingeslag, og den fløj ikke i zig-zag. Benene ragede ikke eller kun ganske lidt udenfor halen. Det mest karakteristiske ved farvetegningen var den lange og smalle hvide trekant på ryggen. Selv på nogen afstand sås den hvidlige øjenbrynsstribe, og i god belysning også den rustrøde underside. Vingeoversiden syntes ensfarvet; men under gode iagttagelsesforhold kunne man se en smal lys zone langs vingens bagkant svarende til armsvingfjerene.

Når fuglen fløj op, lod den ofte sin stemme høre. Den havde en vis lighed med Tinksmedens opflyvningsstemme, men var ganske anderledes i klangen, mere spids og metallisk og med nogle skingrende overtoner, og den kunne let skelnes gennem et kor af Tinksmede. Jeg stavede den som *ki-klí-ki-ki-ki*, *klí-ki-ki* eller lignende.

Ved at sammenholde denne beskrivelse med PETERSONS »Field Guide« bekræftedes til fulde min formodning om at have set en gammel Snejpeklire i sommerdragt. Da jeg den følgende dag atter søgte at få den at se, var den ikke mere til at finde.

Man adskiller Snejpekliren i to racer *L. g. griseus* og *L. g. scolopaceus*, der hører hjemme i henholdsvis det østlige og det vestlige Nordamerika. De kan ikke skelnes i naturen, men det er hovedsagelig den østlige race, der er truffet i Vesteuropa. Der er en lang række forekomster fra de Britiske øer, og to forekomster fra Danmark. Den første er besynderligt nok *scolopaceus*; eksemplaret blev skudt ved Ribe den 1. august 1894 og findes opstillet på Zool. Museum i København. Det andet eksemplar er vistnok *griseus* (D.O.F.T. 51, p. 135), og blev skudt i Vejlerne i Thy i maj 1956. Det findes opstillet i Svendborg. En nærtstående art *L. semipalmatus*, som hører hjemme i Sibirien, kendes ikke fra Europa. Ved Zool. Museums venlighed har jeg haft lejlighed til at undersøge museets skind med henblik på at

få konstateret, om der var mulighed for at forveksle de to arter. Det er dog udelukket; thi *semipalmatus* er en meget større fugl, der adskiller sig på væsentlige punkter fra *griseus*, bl. a. derved, at den har et stort hvidt felt i vingen og har plettet, ikke hvid bagryg.

JOES RAMSØE JACOBSEN

Tidligt træk af Traner (*Grus grus* (L.)).

Den 22. juli 1958 gik jeg langs Bastemose, i Almindingen, Bornholm. Klokkeren var ca. to om eftermiddagen, da der pludselig dukkede ti Traner (*Grus grus*) op fra vest. De kom temmelig lavt over trætoppene med retning mod mosen, men pludselig ændrede de kurs og fløj videre mod øst. Tre-fire af dem var ungfugle.

RENÉ MELCHIOR HANSEN

Iagttagelser af Fiskeørn (*Pandion haliaetus* (L.)).

Det vides, at unge Fiskeørne kan strejfe omkring i Europa og derved optræde som sommergæster. Sådanne fugle har jeg muligvis observeret, nemlig: 19. juli 1956 en flyvende mod Øst ved Arresø, og 3. august 1958 en kredsende over Kollund Skov ved Krusaa. Fiskeørn (*Pandion haliaetus*) ses konstant ved Hillerød på træk omkring 1. april og 1. september. Udfra mine notater er det fristende at påstå, at fuglen er blevet hyppigere her i de sidste år, men der gør sig mange usikkerhedsfaktorer gældende. En enkelt iagttagelsesdag, som taler for en frekvensændring, skal meddeles. Den 12. april 1958 ved Arresø sås, bogstavelig taget, i samme kikkertfelt 6 fiskeørne, de 3 fiskede, de 3 andre hvilede i et træ. Den ekstraordinære koncentration var vel betinget af det sene forår og megen is på egnens søer, men det er forbavsende, at en sådan ophobning kan finde sted her. En enkelt byttefisk, som blev fundet under fuglenes standtræ, bestemtes til Brasen (*Abramis brama*).

HANS KUHLMAN

Misteldrossel (*Turdus viscivorus* L.) ved Hillerød.

I Tyskland har man iagttaget, at Misteldrosslen (*Turdus viscivorus*) har ændret udbredelse og biotoper. I relation hertil vil jeg fremdrage nogle observationer fra Hillerødeggen, perioden 1947–1959. Fuglen er hvert forår, på bestemte lokaliteter, en sikker trækfugl i marts og april. Forårets iagttagelsessteder er græsarealer, som støder op til skovbryn; sådanne »parkbiotoper« er f. eks. nordkanten af St. Dyrehave, vestsiden af Gadevang, engene syd for Esrom Sø, og markerne syd for Nejede Vesterskov. Flere end 20 fugle er ikke set til samme tid.

Misteldrosslen yngler sandsynligvis regelmæssigt, men fåtalligt i by-ens omegn. Af ynglelokaliteter kender jeg med sikkerhed kun Skallerød

Vang(1947) og Nøddebo Fægyde (1948). Usikre yngleforekomster kendes fra den sydlige del af St. Dyrehave og ved Gribsø (1949–1956). Ynglebiotoperne vil man, ud fra danske erfaringer, kalde »højskov«, men der er dog ikke langt til mark eller rydning.

Om efteråret er fuglen kun set på træk i oktober 1952 på en eng.

Fra nyeste tid haves iagttagelser fra vinteren, nemlig: 17. januar 1958 en ved Kongens Bøge ved Esrom Sø i højskov; 4. januar 1959 en flyvende over mark syd for Hillerød; og 22. februar 1959 to fouragerende i skovrydning i højskov, Tumlingevang, Gribskov.

HANS KUHLMAN

Gulhovedet Vipstjert (*Motacilla flava flavissima* (Blyth)) og Rødstrubet Piber (*Anthus cervinus* Pall.) ved Nyborg.

Den 2. maj 1959 var der sammen med flere hundrede Engpibere en 20–30 Gule Vipstjerter, alle hanner, på golfbanen på Knudshoved ved Nyborg. Den ene af vipstjerterne var en Gulhovedet Vipstjert (*Motacilla flava flavissima*). Der var overhovedet ingen tvivl om bestemmelsen. Jeg så den på kun 10–12 meters afstand, med kikkert (7×50), med solen i ryggen og med fuglen hoppende frit rundt i det korte græs. Den havde en meget smuk og kraftig gul farve overalt, og dens hoved var helt gult. En nærmere beskrivelse af fuglen er egentlig unødvendig; den lignede fuldstændig de illustrationer, man finder af den i PETERSONS »Field Guide«. Desuden var der tre-fire Nordlige Vipstjerter (*M. f. thunbergi*) i flokken. Den næste dag var den gulhovedede forsvunden igen, men de nordlige sås endnu nogle dage.

Den 15. maj 1959 så jeg ved Knudshoved fyr en fugl, der var endnu mere sjælden, nemlig en Rødstrubet Piber (*Anthus cervinus*). Jeg blev opmærksom på nogle hunner af Nordlig Vipstjert (grågule med grålig hætte), der hoppede rundt oppe på klinten i det ganske lave korn. Da jeg kom nærmere opdagede jeg en Piber imellem dem, og jeg var straks klar over, at jeg havde Rødstrubet Piber for mig. Jeg var 7–8 m fra den, med kikkert (7×50) og i god belysning og fuglen var meget lidt sky. Den havde rødlig kinder, strube og bryst og kun meget få længdestriber på brystet og gjorde selv set fra ryggen et ejendommeligt rødt indtryk. Den lignede i alle enkeltheder tegningen af Rødstrubet Piber i »Field Guide«. De gange jeg jagede fuglen op, kom den med en meget ejendommelig lyd; den lød nærmest som et eksploderende *psi-psi*, helt forskellig fra Engpiberens *sit-sit-sit*.

Den 24. maj 1959 så jeg igen en Rødstrubet Piber. Den blev set under en ekskursion til Hjulby sø, og de fleste af deltagerne, deriblandt flere dygtige ornitologer, havde lejlighed til at studere den sjældne piber på ganske nært hold. Den var en smule mindre rødlig og lidt mere stribet på brystet, end den første jeg så, så det har måske været en hun. Desuden kan jeg meddele, at jeg i maj 1957 ved Holckenhavn Fjord så en Sortstrubet Bynkefugl (*Saxicola torquata*), han, i selskab med nogle almindelige Bynkefugle.

JØRGEN RABØL

Solsort (*Turdus merula* L.) som imitator.

Den 2. marts 1959, da jeg med min kone gik tur i udkanten af Lyngby, hørte vi størellyde fra en have. Lydene stammede fra en Solsort (*Turdus merula*), der sad lavt i et æbletræ ca. 5 m borte og gjorde sig de særeste anstrngelser for at frembringe de lyde, som er almindelige for Stæren (*Sturnus vulgaris*) på denne tid af året: knirken, skratten, piben osv. Under »sangen« straktes hovedet fremad og nedad som for at presse lydene ud, og halen trykkedes samtidig nedad; det hele tog sig højst unaturligt ud. Da vi havde studeret den nogen tid, fik vi den til at flyve bort over en mur, men flugten var ganske normal.

C. SCHEEL

Rødhovedet And (*Netta rufina* (Pall.)) ved København.

Den 3. maj 1959 iagttog jeg i et vandhul i forbindelse med en lille kanal på Amager, der løber umiddelbart syd for Sjællandsbroen, en dykand, som jeg på grund af dens røde næb og hovede, brune ryg, hvide side, sorte bryst og sorte gump, identificerede som en han af Rødhovedet And (*Netta rufina*).

NIELS GLAVIND

Iagttagelser af Hærfugl (*Upupa epops* L.).

Herved kan jeg meddele, at jeg den 12. juli 1958 så en Hærfugl (*Upupa epops*) ved Rejsby i Sønderjylland. Iagttagelsen er ganske vist fra kupévinduet i et langsomtkørende tog, men fuglen fløj i samme retning som toget, og jeg blev opmærksom på den noget langagtige form og kunne ikke bestemme den i flugten, men så satte fuglen sig på en hegnspæl og rejste sin nakketop, og så var der ingen tvivl.

V. GREGERSEN

På en ekskursion med Naturhistorisk Forening for Lolland-Falster den 10. maj 1959 iagttog de ca. 50 deltagere en Hærfugl (*Upupa epops*) ved Roden Skov, Lolland. Fuglen opholdt sig ved et gammelt hjulspor på strandengen øst for skoven. Flere gange skræmtes fuglen og fløj ind i en skovlysning, men vendte hver gang kort tid efter tilbage til samme hjulspor, hvor den opholdt sig hele eftermiddagen. Vi undersøgte sporet, men kunne intet særligt finde. Fuglen sås ikke de følgende dage.

KNUD ERIKSEN

Blåhals (*Luscinia svecica* (L.)) ved Randbøl.

Ved halvsektiden om morgenen den 17. maj 1959 iagttog jeg en Blåhals (*Luscinia svecica*) i det nordvestlige hjørne af Randbøl Hede. Jeg så efter to lærker, der løb omkring på en nylig pløjet mark og opdagede derved en lille grå fugl, der hoppede rundt mellem tuerne. Senere satte den sig op på en pæl en halv meter over jorden med

siden til mig i en afstand af ca. 12 meter. Den blev set gennem en kikkert (7×50). Den blå hals var tydelig og den røde plet heller ikke til at tage fejl af. Fuglen lettede efter ca. et minut og fløj nordpå. Vinden blæste fra sydvest og det var diset.

EJLIF JØRGENSEN

Stor Tornskade (*Lanius excubitor* L.) i Søborg Mose.

Da jeg den 4. november 1956 var en tur i Søborg Mose, iagttog jeg en Stor Tornskade (*Lanius excubitor*). Fuglen blev iagttaget på ca. 20 meters afstand i 5 min., hvorefter den fløj ud over mosen.

HARTVIG JENSEN

ANMELDELSER

MAURICE BURTON: Phoenix Re-born. (224 pp., 1 farvetavle, 8 dobbelte sorttavler, 26 tegninger i teksten). – HUTCHINSON, London 1959. Pris: 25 sh.

Sagnet om fuglen Fønix er gammelt, betydelig ældre end HERODOT, som var den første, der skrev om det. Forf. diskuterer emnet på grundlag af omfattende litteraturstudier og iagttagelser af levende fugle, hvoraf specielt hans to tamme Råger »Corbie« og »Niger« og Skovskaden »Jasper« viste stor interesse for ild. Han diskuterer ildebrande som kan formodes påsat af fugle, der har bragt gløder til deres reder.

»Corbie« fik (fosfor)tændstikker til at brænde ved at hakke i hovederne, og den yndede at bade i vanddamp. »Jasper« kunne »myre sig« i længere tid med brændende cigaretter. »Niger«, den vigtigste af forsøgsfuglene, badede eller »myrede sig« i eller ved flammer, hvilket ses på flere fotografier. Når der blev stukket ild i en tot halm, som var anbragt på en til formålet indrettet platform, fløj »Niger« straks hen til stedet; den stillede sig med mere eller mindre udbredte vinger og søgte at få det mest mulige ud af varmen og røgen. – Af andre fugle nævner forf. en Beo (*Gracula religiosa*), som åd cigaretgløder uden at tage skade, og en Undulat, der var en stor ynder af cigaretrøg.

Efter en indledning, der starter med en kort omtale af »Niger«, forf.s »levende Fønix«, følger hovedteksten, som falder i 3 afsnit, kaldet sagnet om Fønix, observationer og spekulationer. I det sidste diskuteres talrige fugles adfærd i forbindelse med myrer, sol og vand. Bag i bogen findes lister over myrearter, som forskellige fugle har brugt til at myre sig med, og en lang liste over fuglearter, som man har iagttaget myre sig. Bogen har et godt sagregister, men ingen samlet litteraturliste.

LØPP.

R. S. R. FITTER: The Ark in Our Midst. The story of the introduced animals of Britain: Birds, beasts, reptiles, amphibians, fishes.